

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला

२०७८।०७९ सालको निर्णय नं. ४६९

पुनरावेदन नं. ०७७-RB-०००८

पुनरावेदन दर्ता मिति:- २०७७।०४।०९

मुद्दा:- आयकर (२०७४/०७५) ।

महालक्ष्मी सोल्भेन्ट एण्ड रिफाईनरी प्रा.लि. लिपनीमाल बारा (स्थायी लेखा नं. ३०३७६९३४५) को तर्फबाट अखितयार प्राप्त अध्यक्ष संचालक वीरिन्द्र कुमार संघई..... १ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी
आन्तरिक राजस्व विभाग, काठमाडौं..... १

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय : ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी : प्रमुख कर प्रशासक श्री झलकराम अधिकारी
शुरु निर्णय मिति : २०७६/११/०५

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं
निर्णय गर्ने पदाधिकारी:- महानिर्देशक श्री बिनोद बहादुर कुँवर
निर्णय मिति:- २०७७/०३/२९

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट :-विद्वान अधिवक्ता श्री विकास अग्रवाल
प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट :-विद्वान उप-न्यायाधिवक्ता श्री तारासिंह धामी

अवलम्बित नजीर:-x

ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६/११/०५ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश उपर करदाताले प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन दिएकोमा ६० दिन भित्र निर्णय नगरेको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(८) बमोजिम यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन पर्न आएकोमा विभागबाट मिति २०७७।०३।२९ मा निर्णय भई फाइल प्राप्त भएको हुँदा प्रस्तुत मुद्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) बमोजिम यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका खाने तेल उत्पादन तथा विक्री वितरण गर्ने करदाता श्री महालक्ष्मी सोल्भेन्ट एण्ड रिफाईनरी प्रा.लि. बाट आ.व. २०७४/०७५ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार रु. ५,७१,७१,४४०।७९ नोक्सानी कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०७५/०९/२९ मा आय विवरण पेश गरेको।
२. करदाता श्री महालक्ष्मी सोल्भेन्ट एण्ड रिफाईनरी प्रा.लि. बाट पेश हुन आएको आ.व. २०७४/०७५ को आय विवरणसाथ संलग्न कागजातहरू, फाँटवारी तथा प्रमाणहरूको अध्ययन, छानविन तथा परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाइने खर्चकट्टी दावी गरेको र आयमा समावेश गर्नुपर्ने रकम समावेश नगरेको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम विशेष उद्योग तर्फको संशोधित करयोग्य नोक्सानी रु.७९,९९,४०२।१९ तथा सामान्य व्यवसाय तर्फको रु.१,८९,५६,१९०।- करयोग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७६/१०/१३ मा सूचना जारी भएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६/१०/१३ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७६/१०/१३ मा बुझी लिई सो सूचनाको लिखित जवाफ म्यादभित्रै मिति २०७६/१०/२४ मा पेश गरेको।
४. करदाताको आ.व. २०७४।०७५ को लागि विशेष उद्योग तर्फको रु. ७९,९९,४०२।१९ नोक्सानी तथा सामान्य व्यवसाय तर्फको रु.१,८९,५६,१९०।-

करयोग्य आय कायम गरी तथा आन्तरिक राजस्व विभागको E-return system मा रु. एक लाख वा सो भन्दा बढीको खरिद तथा विक्री र लिनदिन बाँकी रकम अपलोड नगरेको कसुरमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क बमोजिम शुल्क गणना गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।११।०५ मा खडा भएको निर्णय पर्चा।

५. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरले मिति २०७६/११/०५ मा जारी गरेको आ.व. २०७४/०७५ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी श्री महालक्ष्मी सोल्भेट एण्ड रिफाईनरी प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७६/११/२३ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेकोमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(द) बमोजिम ६० दिनभित्र निर्णय गरी सक्नुपर्नेमा सो नभएको कारणबाट ऐ.ऐनको दफा ११५(९) बमोजिम आन्तरिक राजस्व विभागलाई जानकारी दिई म्यादभित्र यस राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गरेको।
६. आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१)(ख) बमोजिम आ.व. २०७३।०७४ मा कायम गरेको विशेष उद्योग तर्फको नोक्सानी रु.५,३०,६८,७८७।- लाई अमान्य गर्ने विपक्षीको निर्णय त्रुटिपूर्ण हुँदा बदरभागी छ। कम्पनीले विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई भुक्तानी गरेको रु.१०,२२,४४४।- व्याज खर्चलाई अमान्य गरीएको विपक्षीको निर्णय आयकर ऐन २०५८ को दफा १४(१) विपरीत छ। कम्पनीले गरेको वजन र खरिदकर्ता पार्टीले गरेको वजनमा परेको अन्तरलाई खरिदकर्ता पार्टीले आफ्नो खरिद मूल्यमा कट्टी गरी भुक्तानी गर्ने र खरिदकर्ता पार्टीले त्यस्तो फरक वजनको खरिद फिर्ता नोट कम्पनीलाई उपलब्ध गर्ने हुँदा त्यस्तो फरक पर्न गएको विक्री फिर्ता रकममा मु.अ. कर नलाग्ने हुँदा Shortage & Claim भनी खर्च कट्टी रु.१,२८,२५,०३९।- लाई अमान्य हुनुपर्ने होइन। खरिदकर्ताले गणितीय भुल गरेको आधारमा Mismatch बाट फरक रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) बमोजिम आयमा समावेश गरी भएको निर्णय त्रुटिपूर्ण छ। व्यापारबाट भएको आय उद्योग तर्फ भएको नोक्सानीमा समायोजन गरी पेश गरेको आय विवरण कानून सम्मत रहेको हुँदा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी पाऊँ भन्ने समेत व्यहोराको करदाताको तर्फबाट मिति २०७७।४।९ मा यस न्यायाधिकरण समक्ष पेश गरेको पुनरावेदन पत्र।

७. करदाताले बढी दावी गरेको नोक्सानी रू. ५,३०,६८,७८७।- आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१) (ख) बमोजिम खर्चकट्टी अमान्य गरेको, व्याज खर्च रू.१०,२२,४४४।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) बमोजिम खर्चकट्टी अमान्य गरेको, आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम उक्त Shortage and claim खर्च रू. १,२८,२५,०३९।- कट्टी अमान्य गरेको, आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४०(१) को व्यवस्था बमोजिम लिनुदिनुपर्ने फरक परेको रकमलाई सम्पत्ती निसर्ग भएको मानी सोही ऐनको दफा ७(२)(ग) बमोजिम आयमा समावेश गर्नेगरी, साधारण व्यवसायिक कारोवार तर्फको व्यापार आयबाट प्राप्त आम्दानी रू.१,८९,५६,१९२।२८ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ज) बमोजिम साधारण व्यवसाय तर्फको आयमा समावेश गरी सोही ऐनको अनुसूची १ को दफा २(१) बमोजिम २५ प्रतिशतका दरले कर गणना गर्नुपर्ने भनी कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण मनासिव नै देखिदा निवेदकको निवेदन जिकिर पुग्न नसक्ने ठहर्छ भन्ने समेत ब्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।२९ मा भएको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९/१०/०६ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न पुनरावेदन पत्र, प्रत्यर्थी कार्यालयबाट प्राप्त हुन आएको शुरु मिसिल लगायतका अन्य कागजातहरू समेत अध्ययन गरी पुनरावेदक करदाता महालक्ष्मी सोल्भेन्ट एण्ड रिफाईनरी प्रा.लि.का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता श्री विकास अग्रवालले ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश त्रुटिपूर्ण रहेकोले सो बदर गरी पुनरावेदन मागदावी बमोजिम गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थीहरूका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान उप-न्यायाधिवक्ता श्री तारासिंह धामीले करदाताले जिकिर लिएका विषयहरूलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण कागजहरू पेश गर्न असमर्थ रहेको अवस्था हुँदा शुरु निर्णय विधिसम्मत रहेकोले उक्त निर्णय सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

१०. करदाताबाट लिइएको पुनरावेदन जिकिर, दुवै तर्फका विद्वानहरुबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको आ.व. २०७४/०७५ को हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको छ, छैन? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्छ, सक्दैन भन्ने प्रश्नमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
११. करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरले संशोधित कर निर्धारण आदेशको क्रममा गत आ.व.को नोक्सानी भन्दा बढी नोक्सानी दावी गरेको भनी रु.५,३०,६८,७८७।- खर्च कट्टी नपाउने भनी लिएको आधार त्रुटिपूर्ण भएको हुँदा बदर गरी खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भन्ने सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर समक्ष करदाताले पेश गरेको आ.व. २०७४।०७५ को आय विवरणमा रु.१२,११,४६,४८१।- नोक्सानी दावी गरेको देखिन्छ। सो सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयबाट पुनरावेदक करदाताको आ.व. २०७३।०७४ को संशोधित कर निर्धारणको क्रममा रु.६,८०,७७,६९४।- मात्र नोक्सानी कायम भई करदाताले दावी गरेको बढी नोक्सानी रु. ५,३०,६८,७८७।- लाई अमान्य गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१) मा “कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिम नोक्सानी कट्टी गर्न पाउने छः(क)सो व्यक्तिले अन्य कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको सो वर्षको कुनै कट्टी हुन नपाउने नोक्सानी (ख)त्यस्तो व्यक्तिले कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको विगत ७ वर्षहरुको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी” भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ। पुनरावेदक करदाताको आ.व. २०७१/०७२ र २०७२।०७३ को संशोधित कर निर्धारण सम्बन्धमा परेको मुद्दामा यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९।३।२० मा पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्ने गरी शुरुमा पठाएको अवस्था देखिँदा नोक्सानी रकम परिवर्तन हुन सक्ने हुँदा अन्तर प्रभावित यो शिर्षकमा ठूला करदाता कार्यालयबाट आ.व. २०७४/०७५ को संशोधित कर निर्धारण गरेको आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१) (ख) बमोजिम मिलेको देखिएन। यसै गरी यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको लगाउमा पेश भएको २०७३।०७४ को आयकर मुद्दा (०७६- RB-०२३४) को पुनरावेदनमा समेत आज यसै इजलासबाट ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित नोक्सानीलाई केही उल्टी गरी पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्न मिसिल शुरु ठूला करदाता कार्यालयमा पठाउने गरी फैसला भइसकेको अवस्थामा पुनरावेदक करदाताको आ.व.

२०७४/०७५ को नोक्सानी मिलानको हकमा पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न मिसिल ठूला करदाता कार्यालयमा पठाउनु पर्ने देखियो।

१२. पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकीर हेर्दा, Sundry Debtors बाट लिन बांकी रकमको व्याज खर्चलाई खर्च कट्टी गर्न पाउनुपर्नेमा खर्च अमान्य गरेको मिलेन भनी जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाताले आ.व २०७४/०७५ को Sundry debtors मा व्याज खर्च शिर्षकमा रु.१०,२२,४४४।- खर्च कट्टीको दावी गरेको पाइन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै व्याज कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा रहेको उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम आय आर्जन हुने कुनै कार्यको लागि लिएको ऋण बापत तिरेको व्याज मात्र खर्च कट्टी पाउने देखिन्छ। करदाताले दावी गरेको ऋण दायित्वको सम्बन्धमा उक्त कानून बमोजिमको शर्त पूरा भएको देखिँदैन। करदाताले व्यवसायको उद्देश्यसँग सम्बन्धित कारोबारका लागि बैंकबाट ऋण लिनु र सो बापत व्याज भुक्तानीको खर्च कट्टी लिनु स्वभाविक एवं कानून सम्मत भएतापनि उठाउन बांकी रकम व्यवसायको आय आर्जनमा उपयोग नभएको र सो बापत व्याज उठाई मुनाफामा समावेश गर्नु पर्नेमा सो समेत गरेको पाइँदैन। त्यसैले ठूला करदाता कार्यालयबाट आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) बमोजिम करदाताले यो आ.व.मा बैंकलाई तिरेको ७.७८ प्रतिशतले हिसाव गर्दा उठाउन बांकी रकम रु.१,३१,४१,९५४।- को हुने व्याज खर्च रु.१०,२२,४४४।- लाई अमान्य गर्ने भनी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशलाई अन्यथा भन्न मिल्ने अवस्था देखिएन।
१३. पुनरावेदक करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकीर हेर्दा, मालवस्तु विक्री गर्दा कम्पनीले गरेको वजन र खरिदकर्ता पार्टीले गरेको वजनमा परेको अन्तरलाई खरिदकर्ता पार्टीले आफ्नो खरिद मूल्यमा कट्टी गरी भुक्तानी गर्ने हुँदा उक्त कम विक्री रकमलाई Shortage खर्च कट्टी गर्न पाउनुपर्नेमा खर्च अमान्य गरेको मिलेन भनी जिकिर लिएको देखिन्छ। मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम ३९क. मा "देहायको अवस्था परी कुनै वस्तु हानी नोक्सानी भएमा त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्नका लागि प्रमाणसहित देहाय बमोजिमको अवधिभित्र कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ। (क) आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट, ध्वंसात्मक गतिविधिका कारणले हानी नोक्सानी भएको

वस्तुको हकमा त्यस्तो अवस्था भएको मितिले तीस दिन भित्र” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले पेश गरेको वित्तीय विवरणमा मू.अ.करको विक्री भन्दा आय विवरणमा रु.१,२८,२५,०३९।— ले कम विक्री रकमलाई आफ्ना विक्रेताहरु मार्फत **Claim** प्राप्त हुने र सोही बमोजिम खर्च गर्ने गरेको भनी Shortage & Claim खर्च कट्टी दावी गरेको देखिन्छ। करदाताले Shortage & Claim कहाँ, कहिले र कसरी भयो भन्ने सम्बन्धमा प्रमाणित गर्ने कागजात समेत पेश गरेको देखिदैन। करदाताले मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम ३९क. बमोजिमको कानूनी प्रक्रिया पुरा गरेको समेत देखिएन। अर्कोतर्फ करदाताले उल्लेख गरेजस्तो वस्तुको वजन घट्ने सम्बन्धित अधिकारीक निकायको कागजात प्रमाण पेश नगरेको अवस्थामा वजन/तौल घटेको आधिकारिक रूपमा पुष्टि हुने देखिएन। त्यसैले विक्री आयमा न्यून हुने आधार प्रमाण नभएको उक्त खर्च कट्टी दिन नमिल्ने र ऐनको दफा ७ को उपदफा (२)(ख) बमोजिम आयमा समावेश हुने ठहर्‍याई ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय मनासिव देखिन्छ।

१४. करदाताको चौथो पुनरावेदन जिकीर Mismatch Reported को सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले खरिदकर्ता श्रीनगर एग्रो फर्म प्रा.लि. ले यस आ.व.मा देखाएको खरिद भन्दा रु.१२,११,९५८।६० कम विक्री दावी गरेको पाइयो। उक्त फरक परेको कारोबार रकमको सम्बन्धमा यथार्थता के हो भनी आधार र कारण सहित करदाताले खण्डन गर्न र सम्बन्धित खरिदकर्ताको Confirmation पत्र लगायतको प्रमाण पेश गर्न सकेको पाइएन। यस स्थितिमा करदाताको कम विक्री देखिएको Mismatch reported रकम रु. १२,११,९५८।६० लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४०(१)(२) बमोजिम सम्पत्ति/दायित्व निसर्ग भएको मानी सोही ऐनको दफा ७(२)(ग) बमोजिम करदाताको आयमा समावेश गरेको शुरु निर्णय मिलेकै देखिदा अन्यथा भन्न मिलेन।
१५. करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकीर हेर्दा, एउटै व्यवसायको फरक किसिमको आय आर्जन रहेता पनि कुनै व्यवसायमा नोक्सानी भई अन्यत्र समावेश नभएको अवस्थामा उक्त नोक्सानीलाई उक्त व्यवसायको अन्य प्रकृतिको कारोबारको आयमा समावेश गर्न पाउने हुँदा औद्योगिक तर्फको नोक्सानी अन्य व्यवसायबाट भएको आयमा समायोजन गर्न पाउनु पर्ने दावी लिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१) मा “कुनै व्यक्तिले कुनै आय बर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिम नोक्सानी कट्टी गर्न पाउने छः(क) सो व्यक्तिले अन्य कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको सो बर्षको कुनै कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी (ख) त्यस्तो व्यक्तिले कुनै व्यवसायबाट व्यहोर्नु परेको विगत ७ बर्षहरुको कट्टी हुन नपाएको

नोक्सानी” भन्ने र दफा २०(६) मा “कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा एकभन्दा बढी व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्दा सो व्यक्तिले सो नोक्सानी वा नोक्सानीको अंश कट्टी गर्ने व्यवसाय वा लगानीको प्राथमिकता आफै निर्धारण गर्न सक्नेछ” भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ। त्यसै गरी दफा ११(४) मा “कुनै व्यक्तिले यस दफा बमोजिम बेगलाबेगलै कर छुट सुविधा पाउने करोबार गरेको रहेछ भने त्यस्तो सुविधा लिन आयको गणना गर्दा छुट्टाछुट्टै व्यक्तिले सो आय प्राप्त गरेको सरह मानी आय गणना गर्नुपर्नेछ”। भन्ने व्यवस्था समेत रहेको देखियो। करदाताले कच्चा पदार्थ तथा प्याकिड सामग्रीहरू विक्री गरी प्राप्त व्यापारिक आयलाई उत्पादनमुलक उद्योगबाट भएको आय सरह आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११ बमोजिम छुट तथा सुविधा मागदावी गरेकोमा कार्यालयले उक्त आयलाई उद्योग तर्फको आयबाट घटाई साधारण व्यवसाय तर्फको आयमा समावेश गरी कर निर्धारण गरेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ मा उद्योगको हकमा व्यवसायिक छुट सुविधा समेतको उपभोग गर्दा एकथरी करको दर र सामान्य व्यापार व्यवसायको हकमा अर्को दर बमोजिम कर लाग्ने व्यवस्था भएको हुँदा कच्चा पदार्थ तथा प्याकिड सामग्रीहरू विक्रीबाट प्राप्त आय औद्योगिक आय नभई व्यापार तर्फको आय भएको देखिएकोले उक्त व्यापारिक आय रु. १,८९,५६,१९०।— लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ज) बमोजिम साधारण व्यवसाय तर्फको आयमा समावेश गरी सोही ऐनको अनुसूची १ को दफा २ को (१) बमोजिम २५ प्रतिशतका दरले कर निर्धारण गरेको शुरु निर्णय मिलेकै देखियो।

१६. अतः माथि विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री महालक्ष्मी सोल्भेन्ट एण्ड रिफाइनरी प्रा. लि. (स्थायी लेखा नं ३०३७६९३४५) को आ.व. २०७४।०७५ को संशोधित कर निर्धारण गर्दा ठूला करदाता कार्यालयले नोक्सानी कट्टी अमान्य गरेको मिति २०७६।११।५ को निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।३।२९ मा भएको निर्णय समेत उक्त शीर्षकको हकमा मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ। यस न्यायाधिकरणबाट यिनै करदाताको आ.व. २०७१।०७२ र ०७२।०७३ को संशोधित कर निर्धारण सम्बन्धमा परेका मुद्दामा मिति २०७९।३।२० मा पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न शुरुमा पठाएको हुँदा उक्त पुनः संशोधित कर निर्धारण आदेश समेत हेरी नोक्सानी कट्टी शीर्षकमा करदाताको पुनः संशोधित कर निर्धारण गरीदिनु भनी फाइल शुरुमा पठाइदिनु। करदाताको अन्य पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथी ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम पुनरावेदक करदाता महालक्ष्मी सोल्भेन्ट एण्ड रिफाइनरी प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं ३०३७६९३४५) को आ.व. २०७४।०७५ को संशोधित कर निर्धारण गर्दा ठूला करदाता कार्यालयले नोकसानी कट्टी अमान्य गरी मिति २०७६।११।५ मा भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।३।२९ को निर्णय समेत उक्त शीर्षकको हकमा मिलेको नदेखिई केही उल्टी हुने ठहरी फैसला भएकोले प्रस्तुत फैसलामा उल्लेख भएको नोकसानी कट्टी शीर्षकमा करदाताको पुनः संशोधित कर निर्धारण गरीदिनु भनी फाइल शुरुमा पठाइदिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: पालसाङ्ग लामा

तामेलदार: अशोक विश्वकर्मा

ईति सम्बत् २०८० साल असार ३ गते रोज १ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप